

Deň národností v Čabe

Vyznamenani za národnostné zásluhy v Čabe: Juraj Magyar Bohus, Tuskáné Papp Erzsébet (poľská národnosť), Štefan Daňo, Zuzana Benková a v mene Györgya Grószja jeho manželka (rumunská národnosť)

Vyznamenani Za čabianskych Slovákov v roku 2014

Plaketa: Štefan Daňo, generálny konzul SR, Zuzana Benková, hosťujúca profesorka v čabianskej slovenskej škole

Diplom: Juraj Bohus, pracovník čabianskej evanjelickej cirkvi

Štefan Daňo

Slovenská samospráva župného mesta Békešská Čaba ako prejav svojej úcty a vďaky udeľuje vyznamenanie „Za čabianskych Slovákov“ generálnemu konzulovi pánovi Štefanovi Daňovi.

V roku 2001 bol v Békešskej Čabe otvorený Generálny konzulát Slovenskej republiky. Myslím si, že pri výbere sídla zavážalo okrem diplomatických a politických faktov i to, že naše mesto bolo a je považované za jedno z centier Slovákov v Maďarsku. Naš materský štát týmto vyjadril vôľu a snehu pomáhať tu žijúcim krajanom.

Obrazne môžeme povedať, že kúsok starej vlasti sa prisťahoval k nám. Štefan daňo vo svojom príhovore to vyjadril nasledovne: „Priblížili sme Vám to, čo Vás cez generácie viazalo a viaže k našej krajine.“ Počas doterajšej diplomatickej služby nám generálny konzul pomíhal v budovaní našej kultúrnej a školskej autonómie, v nadväzovaní kontaktov s materským národom, priblížil nám hodnoty slovenského národa (od baletu, divadla, vážnej hudby, až po výstavu), ktoré boli významnými udalosťami

kultúrneho diania celého mesta. Pomáhal nám šíriť dobré meno dolnozemskej Slovákov, spestril obraz o nás na Slovensku. Vynaložil nemalé úsilie v záujme oživenia ekonomických vzťahov našich regiónov, pomáhal nám uchádzať sa o finančnú podporu na Slovensku.

Svojou osobnosťou a diplomáciou pomáhal v rekonštrukcii (sarvašskej slovenskej základnej školy, škôlky a internátu, komlóšskej základnej školy) Slovenského gymnázia, základnej školy, materskej školy a kolégia v Békešskej Čabe. Organizoval pracovné stretnutia vedúcich Ministerstva školstva SR. Pomohol s financiami aj Domu slovenskej kultúry. Ďalej poslúžil aj dobrými radami pri organizovaní slovenského kultúrneho diania mesta, ako pomohol aj v odborných cestách Priemyselnej komory.

Úprimne ďakujeme i za priateľstvo, ľudské vzťahy, prejavené voči nám.

pokračovanie na strane 2.

pokračovanie z 1. strany

Békéscsaba Megyei Jogú Város Szlovák Önkormányzata „A csabai szlovákságért” kitüntetésben részesíti Štefan Daňo főkonzul Urat.

2001 őszén Békéscsabán megnyílt a Szlovák Köztársaság Főkonzulátusa. Úgy gondoljuk, hogy székhelyének megválasztásánál a diplomáciai és politikai szempontok mellett szerepet játszott az a tény is, hogy városunk a magyarországi szlovákság egyik központja volt és ma is az. Anyaállamunk ezzel a lépéssel kifejezte szándékát és akaratát segíteni az itt élő honfitársait. Képletesen mondva az óhaza egy darabja költözött hozzánk. Ahogy ezt főkonzul úr beszédében kifejezte: Közel hoztuk Önökhöz azt, ami generációkon át a mi országunkhoz kötötte és köti máig. Eddigi diplomácia szol-

Dr Zuzana Benková

Slovenská samospráva župného mesta Békešská Čaba udeľuje vyznamenanie „Za čabianskych Slovákov” pani profesorke Zuzane Benkovej.

Zuzana Benková, hosťujúca profesorka zo Slovenska s dvojročnou povinnou prestávkou pôsobí už ôsmy školský rok na Slovenskom gymnáziu v Békešskej Čabe, ako profesorka slovenského jazyka a literatúry. Jej činnosť vyniká odbornou profesionalitou, iniciatívnosťou, kreativitou zameranou na vybudenie záujmu a motivácie. Nešebriac ani svojim voľným časom rozvíja komunikáciu so žiakmi a svojim okolím. Plodom, výsledkom jej odbornosti, spojenej s donozemskými skúsenosťami bude pripravovaná príručka jazykovej komunikácie.

Pravidelne pripravuje študentov na Putovnú súťaž, na súťaže výskumného ústavu, prispieva svojou prácou ku kultúrnym podujatiam školy. Jej pracovitosť je priam povestná. Pomáha študentom slovenskej školy pri príhláškach do táborov a na vysokoškolské štúdiá na Slovensku. Nežištno pomáha pri lektorovaní slovenských textov, vedie jazykový kurz. Úprimne ju zaujíma život Slovákov na Dolnej zemy, zúčastňuje sa ho, takže niekedy máme pocit, že je už celkom naša...

Pani profesorka je osobnosť skromná, takže viem, že teraz keď jej zadakujeme za jej činnosť, ona asi odpovie: “Za málo!”

Juraj Magyar Bohus

Slovenská samospráva župného mesta Békešská Čaba udeľuje diplom „Za čabianskych Slovákov” Jurajovi Magyarovi Bohušovi, kostolníkovu evanjelickej cirkvi.

V 296 ročných dejín nášho mesta v ňom vždy žili ľudia, ktorí nie veľkými činmi a rečami sa stali veľkými, ale predovšetkým tým, že s pokorou a ctou slúžili mestu, slovenskej národnosti. K nim patrí bezpochyby Juraj Bohuš, ktorého mi Čabania nazývame Gyuri bácsim.

On je ten, ktorý s veľkou starostlivosťou opatruje

gálata során főkonzul úr segített bennünket kulturális és oktatási autonómiánk építésében, az anyaországi kapcsolataink ápolásában, közel hozta számunkra a szlovák nemzet kulturális értékeit, amelyek városunk egészének kulturális életét gazdagították. Segített erősíteni a csabai és délföldi szlovákok jó hírnevét Szlovákiában. Erőfeszítéseket tett régiókn gazdasági kapcsolatainak kiépítéséért, segítette a pályázati rendszerbe történő bekapcsolódásunkat.

Személyes hozzáállásával és a diplomácia eszközeivel segítette iskoláink megújulását. Munkatalálkozókat szervezett a szlovák közélet, szakmai szervezetek vezetőivel, segítette a Szlovák Kultúra Házának tevékenységét, segítve a város szlovák kulturális életét.

Őszintén köszönjük főkonzul Úr munkáját, barátságát a csabai szlovákok és a csabai polgárok iránt.

Békéscsaba Megyei Jogú Város Szlovák Önkormányzata „A csabai szlovákságért” kitüntetés adományozza Zuzana Benková vendégtanárnak.

Dr. Zuzana Benková szlovák – történelem szakos vendégtanár a nyolcadik tanévben folytatja sikeres tevékenységét a Szlovák gimnázium, mint a szlovák nyelv és irodalom tanára. Szakmai munkáját magas szintű profesionalitás a diákok érdeklődését, motivációját ösztönző kezdeményezőkézség és kreativitás jellemzi. Szabadidejét sem kímélve fejleszti az élet minden területén a diákokkal és környezetével a kommunikatív készségeket, nyelvi környezetet teremtve.

Szakmaisága, egyénisége és csabai tapasztalatai eredményeképpen fog megjelenni új tankönyve. Rendszeresen és eredményesen készít fel diákokat hazai és nemzetközi versenyekre, segíti az iskola és a város szlovák kulturális életét. Munkabírása már-már legendás.

Segíti a tanulóinkat a szlovákiai nyelvi táborokba, illetve egyetemi tanulmányokra történő jelentkezésben.

Önzetlenül segít az írott sajtó és szakirodalom lektorálásában, nyelvtanfolyamot indított. Őszintén érdeklí a csabaiak és a régió szlovákságának élete, annak tevékeny résztvevője, úgyhogy hála Istennek úgy érezzük ő a miénk.

Tanárnő személyiségjegyeihez hozzátartozik a szerénység is, úgy hogy mosta amikor munkáját elismerjük, megköszönjük – a válasza az lesz; nincs mit.

naše pýchy, evanjelické kostoly, pripravuje Večeru Pánovu, oddane spieva z Tranoscia. On je ten, ktorý prejaví veľkú ochetu pri prevádzaní turistov a oddane im rozpráva o minulosti.

Týmto vyznamenáním chceme vyjadriť vďaku človekovi, ktorí verne slúži svojej cirkvi, slovenským evanjelickým veriacim a pomáha oboznámiť svet s našimi hodnotami.

Ďakujeme Gyuri bácsi”

Békéscsaba Megyei Jogú Város Szlovák Önkormányzata „A csabai szlovákságért” elismerést adományozza Bohus Magyar György úrnak, az evangélikus egyház gondnokának.

Városunk 296 éves történelmében mindig éltek olyan emberek, akik nem annyira hatalmas tettekkel és nagy szavakkal váltak naggyá, sokkal inkább azzal, hogy alázattal, tisztességgel szolgálták városunkat, egyházunkat, nemzetiségünket. Ilyen ember Bohus Magyar György is, akit mi csabaiak egyszerűen a legnagyobb tisztelet mellett Gyuri bácsinak szólítunk.

Ő az, aki nagy gondossággal óvja büszkeségeinket a csabai templomokat, előkészíti az Úrvacsorát, lelkesen énekel a Transciusból a szlovák istentiszteleteken.

Gyuri bácsi az, aki készségesen áll rendelkezésre szlovákiai és hazai turistáknak és elmélyülten mesél nekik múltunkról. Ezzel az oklevéllel szeretnénk köszönetet mondani annak az embernek, aki hűséges egyházához, a csabai szlovák evangélikusokhoz, nagy rész vállalva szlovákságunk és városunk értékeinek ápolásában, továbbörökítésében.

Köszönjük Gyuri bácsi.

Čabänia na počesť vyznamenaneho Pro Cultura Minoritatum Hungariae 2014 - Csabu Aszódi. GRATULUJEME MU

Csaba Aszódi, keď nás vítal v Ečeri v roku 2008

Javiskové vystúpenie

Gastronómia

Výstava od dedičstva po súčasné hodnoty Slovákov

60 %-na zaokrytosť regiónu slovenskými zbierkami

Ja, ako vedúca čabianskeho regionálneho centra Osvetového strediska CSSM som nesmierne šťastná z toho, že v našom regióne, ktorý - po národnostných voľbách 12.10.2014 - združuje 10 Slováckmi obývaných osád (keďže v tolkých sa založila miestna slovenská samospráva), v 8-ich pri samospráve funguje aj zaregistrované slovenské civilné združenie, pritom v 6-tich existuje aj národopisná zbierka resp. oblastný dom, slovenská spoločenská budova. A z toho 1 odo-

vzdali 06.12.2014 v Medeši, ktorý slúži aj ako spoločenský priestor, preto sa tam stretáva minulosť s prítomnosťou.

Pozrime si teda náš región:

Slovenské samosprávy, organizácie a zbierky čabianskeho regiónu od októbra r. 2014

BÉKÉS:

Békési Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat
Slovenská národnostná samospráva v Békéši
Feledi János, Pribojszki Jánosné, Korcsook Jánosné
 5630 Békés, Petőfi u. 4.
 E-mail: varoshaza@bekesvaros.hu

BÉKÉSCSABA:

Békéscsaba MJV Szlovák Önkormányzata
Slovenská samospráva župného mesta Békésská Čaba
Lászik Mihály, Krajcsovics Hajnalka,
Molnárné Pribojszki Judit, Ocsovszki Ildikó
 5600 Békéscsaba, Szabadság tér 11-17.

Csabai Szlovákok Szervezete – Szlovák Kultúra Háza
Čabianska organizácia Slovákov-Dom slovenskej kultúry
 5600 Békéscsaba, Kossuth tér 10.
 Tel./fax: 00 36 66/441-750 • Mobil: 00 36 30/742-3421
 E-mail: szlovakhaz@gmail.com

Oblastný dom: 5600 Békéscsaba, Garai u. 21.
 (majiteľom je miestna slovenská samospráva)

CSABASZABADI:

Csabaszabadi Szlovák Önkormányzat
Slovenská samospráva v Čabasabadi
Kesjár Mátyás, Gajdács György, Zubánné Kocsis Margit
 5609 Csabaszabadi, Gerendási út 4.
 E-mail: slovaciszabad@t-email.hu
 Web: www.zrnko-magocska.hu

Csabaszabadiért Egyesület
Spolok za Čaasaady
 5609 Csabaszabadi, Gerendási út 4.
 E-mail: csabaszabadierte@freemail.hu

CSORVÁS:

Csorvási Szlovák Önkormányzat
Slovenská samospráva v Čorváši
Gyimesiné Hugyik Erzsébet, Hugyik Mihályné,
Mochnács Mihály
 5920 Csorvás, Rákóczi u. 17.
 Tel.: 00 36 30/372-9705
 E-mail: erszi70@freemail.hu

Národopisná zierka: na sálaši Gervik a miestnohistorická zierka (SpolokPro Urbe). Cieľ zakúpiť dom, umiestniť tam, slúžil by oblastným domom.

ELEK:

Eleki Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat
Slovenská národnostná samospráva v Eleku
Dr. Kuruczné Czvalinga Judit, Ficzere Istvánné,
Döme Tibor
 5742 Elek Gyulai út 2.
 Tel.: 00 36 66/240-132
 (Dr. Kuruczné Czvalinga Judit predsedníčka)
 00 36 20/220-9907 (Ficzere Istvánné)
 E-mail: margit520804@freemail.hu

Eleki Szlovákok Egyesülete
Spolok Slovákov v Eleku
 5742 Elek Kossuth u. 13.
 Tel.: 00 36 30/346-2511 (Döme Tibor predseda)

Národopisná zbierka/dom: v r. 2014 na 25 rokov dostali dom do prevádzkovania od miestnej samosprávy, kde umiestnili zbierku a slúži aj ako spoločenská miestnosť

GERENDÁS:**Gerendási Szlovák Önkormányzat
Slovenská samospráva v Gerendáši**

Priskin Jánosné, Kun Istvánné, Kapásné Varga Marianna
5925 Gerendás, Kossuth u. 22-24.
E-mail: gerendas@mail.globonet.hu

**Gerendási Szlovákok Egyesülete
Organizácia Slovákov v Gerendáši**

5925 Gerendás, Kossuth u. 22-24.
E-mail: gerendaskonyvtar08@gmail.com

Oblasťný dom: treba vnútorná rekonštrukcia aj nábytku

KÉTSOPRONY:**Kétsoprony Község Szlovák Önkormányzata
Slovenská samospráva obce Kétsoproň**

Tóth Erika, Zelenyánszki Jánosné,
Szabóné Szász Katalin, Czirbuly Mátyásné
5674 Kétsoprony, Dózsa Gy. u. 11.
Tel.: 00 36 66/246-045.
E-mail: igazgatas@kktv.hu

**Kétsopronyi Horenska Szlovák Hagymányörző Egyesület
Spolok zachovania slovenských tradícií „Horenska”**

5674 Kétsoprony, Ady E. u. 3.
Tel.: 00 36 66/246-134
E-mail: janosne@zelenyanszki.hu

MEDGYESEGYHÁZA:**Medgyesegyházi Szlovákok Nemzetiségi Önkormányzata
Slovenská národnostná samospráva v Medeši**

Nyáriné Szlávik Mária, Gyivicsán Andrásné Laczó András
5666 Medgyesegyháza, Kossuth tér 1.

Slovenský spoločenský dom s národopisnou zbierkou

MEZŐBERÉNY:**Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat****Slovenská národnostná samospráva v Poľnom Berinčoku**

Cservenák János, Borgula György, Bartó Andrásné,
Drenyovszki Györgyné
5650 Mezőberény Jeszenszky u. 21.

Tel.: 00 36 20/338-6686 (Cservenák János predseda)

E-mail: berenyiszlovakok@szucsnet.hu

Mezőberényi Szlovákok Szervezete**Organizácia Slovákov v Poľnom Berinčoku**

5650 Mezőberény Jeszenszky u. 21.

Tel.: 00 36 20/222-2435 (Borgula Jánosné predsedníčka)

E-mail: raffaj@gmail.com

Národopisná zbierka: Cieľ zakúpiť dom, umiestniť
tam zbierku, slúžil by oblasťným domom.

V „Tópart Vendéglő” sú dve slovenské izby zariadené.

TELEKGERENDÁS:**Telekgerendási Szlovákok Nemzetiségi Önkormányzata
Slovenská národnostná samospráva v Telekgerendáši**

Oryszcsák György, Sipiczki Pál, Orjestyik Éva,
Zsigáné Kósa Edit

5675. Telekgerendás, Dózsa Gy. u. 13.

E-mail: szlovak.onkorm@telekgerendas.hu

Telekgerendási Borouka Pávakör**Pávi krúžok Borouka v Telekgerendáši**

5675 Telekgerendás, Dózsa Gy. 14.

E-mail: boroukapavakor@telekgerendas.hu

Krátke dejiny Békešskej Čaby -

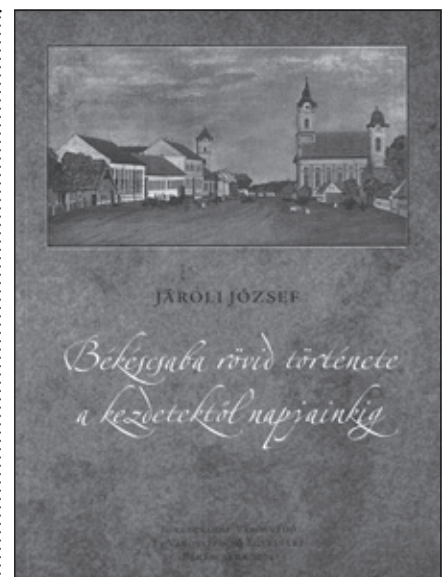
publikácia zrozumiteľnej slovesnosti pre každého

4. decembra v slávnostnej sieni čabianskej mestskej radnice prezentovali publikáciu Józsefa Jároliho, vo vydání Ochránarov a skrášliteľov mesta Békéščaba, ako 3. publikáciu série zošitov. 83 stránna publikácia v 300 exemplároch zhrnie najdôležitejšie dejiny života Čabánov od praveku až po 2013. Už aj obálka knižôčky pripomína Slovákov, keďže na zadnej strane nad fotkou kameňa znovuosídlenia Čaby Slovákmí sú spomenuté dátumy dejín obce z hľadiska najdôležitejších momentov zastávok cesty vediac k vytvoreniu mesta, k čomu okrem osídľovania patrí aj škola a kostol.

Keď ju prelistujeme do nej, okrem kapitol začlenené podľa jednotných období, na konci nájdeme zaradenú veľmi užitočnú kapitolu “Dejiny Békešskej Čaby v dátach” - kam aj z novej doby sú zaradené slovenskú národnosť sa týkajúce udalosti ako napr. 1972 otvorenie slovenského oblasťného domu na ulici Garay, 1996.11.15. odovzdanie Domu slovenskej kultúry, resp. 01.09.2001 Otvorenie Generálneho konzulátu SR na ulici Derkovits; ako aj slovenské resume.

Ďakujeme Spolku, že vo svojej publikácii nášho mesta nezabudli na závažnú rolu Slovákov.

kh

“Z pohľadu vedy” V Dome slovenskej kultúry v Békešskej Čabe

27. novembra o 15 h usporiadal Výskumný ústav CSSM a “A tudomány szemszögéből” – “Z pohľady vedy”. Na začiatku pozdravil záujemcov predseda Slovenskej samosprávy župného mesta Čaba a predseda ČOS-u Michal Lásik. Hlavnou témou podujatia bola prezentácia knihy Józsefa Demmela – cena dvojitej identity a Seberényiovcí v Bé-

kešskej Čabe. Partnerom autora na besede, respektive moderátorom bol Ádám Erdész riaditeľ Archívu Békešskej župy. Prednáška bola veľmi zaujímavá, dôkazom čoho bola aj preplnená miestnosť. Prítomní mali otázky, názory, a smelo vyjadrili svoje myšlienky.

pk

Seniori a zákusky

Viac členov klubu Seniorov prišlo na posledné stretnutie roka 2014. Nálada bola vynikajúca. 15 žien sa prihlásila do súťaže pečenia zákusok. László Kocsor, ako odborná porota ocenil prihotovených zákusok podľa nasledovných:

- I. miesto Molnár Mihályné, jež + kokosové gulky
- II. miesto Szula Imréné zákusok bez gluténa, a Tóth Andrásné snehové strechy s banánom

III. miesto Kiszely Mihályné zmrzlinový zákusok
Osobitú cenu dostal zákusok anglický plátok od Hrabovszki Pálné.

Pätnásti súťažiaci si zaslúžia mimoriadnu pochvalu.

V mene Klubu seniorov prajem každému Požehnané Vianoce a Šťastný Nový rok!

Tőkés Gyula

29-ho novembra Slovenský deň a zabíjačka v Eleku.

V sobotu popoludní o 16 hodine Slovenská samospráva obci Elek usporiadal Slovenský deň a zabíjačku. Domáci pracovali od rána do večera, aby každý sa cítil dobre. Varili polievku, piekli zabíjačkové dobroty. Na javisku sme videli okrem domácich tanečníkov čabiansky spevokol

Orgován a Folklórny súbor Komlós. Ako „bratia” Čabánov po kultúrnom programe mali sme možnosť ochutnať aj cigáňku, hurku a klobásu.

Medzi hostí boli aj: vedúci národnostného oddelenia Ministerstva národných zdrojov MR Štefan Kraslán, podpredseda CSSM Fran-

tišek Zelman, predstavitelia Čabianskej organizácie Slovákov, primátor mesta Elek, predseda Organizácie slovenskej mládeže v Maďarsku Ondriš Kiszely a jeho kolegovia, predstavitelia Veľkého Bánhedeša a okolitých miest.

pk

„Mrázivé ticho, všade biely sneh, konečne pokoj, nebo plné hviezd. Je tu čas sviatočný, keď stromček sa ligoce, prajeme Vám zo srdca krásne Vianoce.”

Koniec decembra sa každý oblečie do sviatočných šiat, do sviatočnej duše a ľudia sa obrátia troška z bláznivého, uháňaného života jedna k druhej. Nech tá intimita ostane každému v sebe, v kruhu svojich milých. Prajeme všetkým požehnané čakanie a prežitie sviatkov. Preto napíšeme veľké myšlienky, nech to každý prežije podľa svojho, iba Vám ponúkame k obdobiu spájajúce náboženské informácie stiahnuté z webovej stránky www.organ.zusno.sk a modlitbu z časopisu Evanjelický Posoš spod tatier, ktorú pravidelne nám zasielajú vydavatelia a nesmierme sme za to im vďační:

„Svätý Bože a Otče náš, ktorý bávaš v nebesiach, vo svojom milosrdenstve sa skláňaš ku každému, kto sa

s pokorným srdcom obracia k Tebe. Ďakujeme, že si verný aj napriek našej nevernosti. Vedeš nás svojím slovom a plníš svoje zaslúbenia. V plnosti času si poslal svojho Syna ako Spasiteľa tomuto svetu. Mocne sa dotkni našich srdc, aby sme prichádzajúci advent prežívali ako tí, ktorí si očakávajú príchod Tvojho Syna ako jediného Spasiteľa.

Pane Ježiši, priprav si nás I naše cesty, aby sme neblúdili, ale boli uistení, že náš život má zmysel, lebo Ty si s name. V tejto dôvere a s úprimným srdcom chceme vstúpiť aj do toho adventného obdobia, a keď budeš stáť pred našimi dvermi a klopať, daj aby sme Ťa vďačne a s radostným očakávaním prijali. Amen.“ /Alena Kováčiková/

Adventné obdobie

Obdobie radostného očakávania Pánovho príchodu, čas prípravy na slávnosť narodenia Pána, v ktorom si pripomínáme prvý **príchod Božieho Syna medzi ľudí** a v ktorom sa naša myseľ zameriava na očakávanie druhého **príchodu Pána na konci vekov**. Nejde ani tak o kajúcnosť ako skôr o dobu radostného očakávania, o odoprenie si niečoho. (prelúdovania, Glória- má iný dôvod než v pôstnej dobe: anjelský spev pastierom „Sláva na výsostiach Bohu a na zemi pokoj ľuďom dobrej vôle“ má na Vianoce zaznieť ako nové posolstvo.)

Adventné obdobie má dvojaký pôvod: rímsky a galský. Od 5.stor. sa v dobe prípravy na Vianoce, ktorá trvala jeden až tri týždne v Ríme zdôrazňuje Božie vtelenie. Tým bol daný mariánsky charakter a zdôraznený význam matky Pána v dejinách spásy Božieho ľudu. V Galii sa liturgia od 6.stor. vyvíja ináč ako v Ríme. Šesťtýždňová príprava tu začínala na deň sv. Martina a mala eschatologický ráz, ktorý bol daný zdôraznením Posledného súdu i konca časov. V stredoveku sa obidva pohľady prepájajú, ale až v roku 1750 sa po prvý krát uplatnil zvyk štyroch adventných nedeľ.

Tak si dnes **Cirkev pripomína dvojitý príchod Pána: Príchod k ľuďom a druhý príchod na konci časov.**

Podľa toho sa delí na dve obdobia:

do 17.12. – príprava na 2.príchod Ježiša v sláve

od 17.12. – príprava na 1.príchod – historický

1. *adv. nedeľa*- sa nesie v duchu očakávania 2. príchodu Ježiša Krista

2. a 3. *adv. nedeľa*- sa nesie v znamení Jána Krstiteľa

4. *adv. nedeľa*- Panna Mária nosí pod srdcom dieťa a daruje ho svetu

Liturgia spomína Pannu Máriu najmä v dňoch od 17. do 24. decembra a osobitne poslednú nedeľu. Je pre nás vzorom nevýslovnej lásky, ktorou očakávala Syna a pobáda nás ísť v ústrety prichádzajúcemu Spasiteľovi „bedliaci v modlitbách a jasajúci na jeho slávu.“

Od 17.12 do 24.12. sa hodne navštevovali tzv. **rorátne omše** - omše o Panne Márii, ktoré sa slávilí zavčas ráno pred svitaním a pri ktorých sa zapalovali sviece na sedemramennom svietniku, alebo svieca vyzdobená myrtou symbolizujúca Pannu Máriu. „Roráty“ – sv. omše nazvané podľa úvodných slov introitu zo 4. adventnej nedele: *Rorate coelide super (Roste nebesá)*. Kde si veriaci osobitne uctievali Pannu Máriu, možno brať (okrem nedeľ a sviatkov) formuláre z omše Prebl. Panny Márie (čítania z bežného dňa) Treba sa vyhnúť, aby sa nevynechalo príliš mnoho omší z Adventného obdobia, lebo v novom misáli má každý deň svoj omšový formulár.

Na adventné obdobie pripadá slávnosť: Nepoškvrnené počatie Panny Márie – 8.12. 1854 pápež Pius IX. definoval učenie o Nepoškvrnenom počatí za článok viery. Organ a iné hudobné nástroje, výzdoba oltára sa použijú s takou miernosťou, ktorá je v súlade

s povahou tohto obdobia, aby sa nepredchádzalo plnej radosti Narodenia Pána. Ak sa slávi manželstvo, má sa brať ohľad na osobitný ráz tohto liturgického obdobia. V advente by „vianočný klip“ nemal byť. Treba využívať adventné motívy.

Symbol adventu- adventný veniec, liturgická farba – fialová, avšak na 3.adv.nedeľu – ružová: Boh vyzýva ľudí k radosti, ktorej prameňom je On sám.

Vianočné obdobie

Niekedy sa stretávame s názorom, že Vianoce sa najväčším sviatkom roka. Na základe predvianočnej nálady a príprav ich mnohí z našich súčasníkov za také aj považujú. Ale Vianoce nie sú vrcholom liturgického roka (ďalej LR). Po celý rok je vrcholom LR slávnosť Paschy- Veľká noc. Prvé tri storočia iný sviatok ani nepoznali. Cez to všetko *advent a Vianoce nadobúdajú teologický význam len vo vzťahuk Veľkej noci*. Tri omše o Božom narodení sú akýmsi napodobnením veľkonočného trojdnia. Podľa 50 dní trvajúcej Veľkej noci sa vytvorilo vianočné obdobie, ktoré trvalo až do 2. februára, do sviatku Obetovania

Pána. Dnes končia Vianoce nedelou krstu Pána. A tak ako sviatok nanebovstúpenia Pána predstavuje významný prvok v dobe veľkonočnej, tak vo vianočnej je to Zjavenie Pána (epifania).

Vianočná doba začína v predvečer na štedrý deň posvätnou večerou (od prvých vešpier Narodenia Pána) po Veľkej noci sa Vianoce *najstarším kresťanským sviatkom*. V Ríme sa slávil už okolo roku 330. Slávnosť narodenia Pána vyvrcholuje účasťou na svätých omšiach. Podľa starodávnej rímskej tradície možno sláviť omšu tri razy- od 6.st. poznáme 3 rôzne omšové formuláre:

- pre vigíliu, **polnočnú svätú omšu v noci**: (začala sa sláviť v polovici 5.stor., keď bola

posvätená bazilika Panny Márie za pápeža Sixta III.) oslavujeme narodenie Ježiša z Panny

- **pastiersku omšu ráno**: (omša na úsvite sa začala sláviť na prelome 4. a 5.stor. je teda staršia

ako polnočná.) oslavujeme narodenie Krista v našich srdciach

- **slávnostnú omšu vo dne**: oslavujeme narodenie Večného Slova pred všetkými vekmi z Otca

Je dobrým zvykom, že sa veriaci na Vianoce zhromažďujú k Eucharistii 2 krát, v noci a vo dne. Vo všetkých troch omšiach sa pri slovách „*a mocou Ducha Svätého vzal si telo z Márie Panny...*“ pokľakne. Vedľa Veľkej noci sú Vianoce jedinou sviatočnou

dobou v LR, ktorej ostala zachovaná oktáva - liturgické slávenie po celý týždeň. Pritom si pripomínáme:

- 26.12: pamiatka prvého mučeníka Štefana – prvý z troch sprievodcov Krista vo vianočnej liturgii

- 27.12: apoštola a evanjelistu Jána – Pánov miláčik, tvorca 4. evanjelia a 3 listov, Apokalypsy;

zomrel vo vysokom veku v Efeze

- 28.12: Pamiatka Betlehenských detí - tieto dni ukazujú na úzku súvislosť so smrťou a vzkriesením Kristovým.

(Vidíme tu tri podoby mučenicstva: chcené a uskutočnené - Štefan; chcené a neuskutočnené - Ján; uskutočnené a nechcené – neviniatka.)

K Vianočnému obdobiu patria slávnosti:

- **slávnosť Bohorodičky** - 1. január je sústredený na Bohorodičku Pannu Máriu, skrze ktorú sme dostali Pôvodcu života. Poskytuje príležitosť aby sme vrúcne prosili Boha na orodovanie Kráľovnej pokoja zvrchovaný dar mieru. Z toho dôvodu je na deň oktávy Narodenia Pána ustanovená slávnosť celosvetového dňa mieru. (Pavol VI.)

- **Zjavenie Pána** (6.január) – po evanjeliu sa na túto slávnosť ohlásil deň Veľkej noci

- **Svätej rodiny** (nedela po narodení Pána) – od roku 1971 sa slávi v nedelu v oktáve Narodenia Pána, keď padne Narodenie Pána na nedelu, sviatok Svätej rodiny sa slávi 30.12. Patrí medzi sviatky ideové, ktoré neslávia žiadnu udalosť dejín spásy; nemá vlastnú prefáciu.

- **Krst Krista Pána** (nedela po Zjavení Pána) – po tomto sviatku sa odloží betlehem a prestanú sa spievať vianočné piesne. Stromčeky môžu zostať do 2.2. Končí Vianočné obdobie a začína obdobie cez rok.

Symbolom Vianoc je vianočný stromček – pád a vykúpenie človeka (prvý rodičia jedli zo stromu poznania; Ježiš vykúpil nás na kríži a sľubuje ovocie zo stromu života...) a betlehem (jasličky) – od 13. stor. František z Assisi. Liturgická farba je biela.

Liturgické texty hovoria o Kristovi nie ako o bezmocnom dieťati v

jasliach, ale: „Dnes zažiarí nad nami svetlo, lebo sa nám narodil Pán, dostal obdivuhodné meno, Boh, knieža pokoja, otec budúceho veku, jeho kráľovstvu nebude konca...“

Ústrednou myšlienkou vianočnej doby je iste téma pokoja. Žiť v pokoji a v dokonalosti, je cieľom kresťanského života. Boh chce pre človeka šalom. Boží pokoj prišiel v Ježišovi Kristovi. Ostávajme v pokoji po celý rok. Hoci sa Vianočná doba skrátila, to čo v tejto dobe slávime – zjavenie a príchod Pána – sa rozvíjaďalej i v nasledujúcich týždňoch. V okruhu Vianočného obdobia existujú 2 sviatky, ktoré sa väčšinou chápali ako sviatky mariánske, ale sú to sviatky Pána a majú k Vianociam veľmi blízko:

- **Obetovanie Pána** (Hromnice 2. február: štyridsiaty deň po Vianociach. Podľa SZ predpisov sa žena po pôrode chlapca 40 dní pokladala za nečistú, preto priniesli Ježiša do chrámu a priniesli tu obeť za Máriine očistenie i výkupné za chlapca)

- **Zvestovanie Pána** (25.marec: deväť mesiacov pred narodením Ježiša)

pk

Mesačník Slovákov Békéscsaba a okolia

Vydavateľ: Čabianska organizácia Slovákov
 Za vydávanie zodpovedajú
 predseda ČOS Michal Lásik
 a konateľka Hajnalka Krajcovicsová
 (redaktorka Čabäna)
 Adresa redakcie:
 Dom slovenskej kultúry
 5600 Békéscsaba, Námestie Kossutha 10
 Tel., fax: (66) 321-771, (66) 441-750
www.slovak.hu
 E-mail: szlovakhaz@gmail.com
 Fotografie: Redakcia
 Sadzba, grafická úprava, tlačiareň:
 Progresszív Nyomda Kft.,
 Békéscsaba, Erkel u. 2.
 Náš mesačník vychádza bezplatne,
 v náklade 500 výtlačkov, s finančnou podporou
 Úradu Slovákov žijúcich v zahraničí
 ISSN 1588-3256